PRACE NAUKOWE Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
Pedagogika 2013, t. XXII

Mirosław ŁAPOT

O rozwoju nauk pedagogicznych w uniwersytecie klasycznym w murach Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki we Lwowie

W dniach 16–17 maja 2013 r. w Uniwersytecie Narodowym im. Iwana Franki we Lwowie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa zatytułowana „Studia i badania pedagogiczne w uniwersytecie klasycznym: tradycje, rzeczywistość i perspektywy". Wysiłku organizacyjnego podjęło się kilka instytucji, a mianowicie – obok gospodarza konferencji: Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy, Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy, Uniwersytet Rzeszowski oraz Lwowskie Państwowe Centrum Nauki, Innowacji i Informatyzacji. Zorganizowane z dużym rozmachem spotkanie naukowe przyciągnęło ponad 170 pedagogów z Ukrainy, Polski, Białorusi, a także USA. Tak duża liczba referentów wymagała przemyślanej organizacji i logistyki, by zapewnić spójność i płynność zarówno obradom plenarnym i sekcyjnym, jak i panelom dyskusyjnym oraz posiłkom i imprezom towarzyszącym, które odbywały się w różnych miejscach miasta. Należy podkreślić, iż organizacyjnie konferencja została przygotowana i przeprowadzona wzorowo.

Poziom merytoryczny odczytów i dyskusji także był satysfakcjonujący – przyniósł wiele interesujących konstatacji i sugestii co do kierunków dalszych badań, łączących – zgodnie z formułą konferencji – tradycję, teraźniejszość i przyszłość. 16 maja (czwartek) w przepięknej, pamiętającej jeszcze czasy Sejmu Galicyjskiego, Sali Lustrzanej Uniwersytetu Lwowskiego, sesję otworzył dyrektor Katedry Pedagogiki docent Dymitro Herciuk. Pierwszy odczyt, na temat perspektyw uniwersytetu klasycznego w kontekście tendencji widocznych w globalnej polityce oświatowej, wygłosiła prof. Tetjana Koszmanowa (Uniwersytet Lwowski). Po niej głos zabrał prof. Mirosław Szymański (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie), który przybliżył zadania współczesnego uniwersytetu wobec wyzwań rynku pracy i demokracji.

Kolejny referent, prof. Richard Zinser (Western Michigan University w Kalamazoo), zajął się zagadnieniem przygotowania zawodowego nauczycieli w kontekście oświaty globalnej, a prof. Michajło Wiszniewskij (Uniwersytet Państwowy w Mohylewie, Białoruś) mówił o filozoficznych i pedagogicznych aspektach globalizacji kulturowo-oświatowej. Następny odczyt, prof. Kazimierza Szmyda (Uniwersytet Rzeszowski), dotyczył ewolucji nauk o wychowaniu na Uniwersytecie Lwowskim w latach 1867–1939, natomiast prof. Kazimierz Rędziński (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie) przedstawił wkład Polskiego Muzeum Szkolnego we Lwowie w proces doskonalenia zawodowego nauczycieli na początku XX w. Prof. Grigorij Wasjanowicz (Lwowskie Naukowo-Praktyczne Centrum Oświaty Zawodowo-Technicznej NAPN Ukrainy) w swoim wystąpieniu przybliżył konteksty metodologiczne nauk pedagogicznych na obecnym etapie ich rozwoju. Trzy kolejne referaty podkreśliły znaczenie humanistycznych podstaw w kształceniu pedagogicznym. Docent Ljudmiła Moskalowa (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Bogdana Chmielnickiego w Melitopolu) nakreśliła perspektywy wykorzystania idei humanistycznych w harmonijnym przygotowaniu do zawodu studentów o specjalnościach pedagogicznych, docent Switłana Czerpanowa (Uniwersytet Lwowski) omówiła znaczenie humanistyczno-kulturowego potencjału w kształceniu pedagogicznym, co zaakcentował także w swoim wystąpieniu prof. Pietro Sikorowskij (Lwowskie Naukowo-Praktyczne Centrum Oświaty Zawodowo-Technicznej NAPN Ukrainy). Z dużą uwagą uczestnicy konferencji wysłuchali wystąpienia prof. Krystyny Ablewicz (Uniwersytet Jagielloński), która zajęła się możliwościami zastosowania metody fenomenologiczno-hermeneutycznej w badaniach pedagogicznych. Z kolei dr Zinaida Lewczuk (Państwowy Uniwersytet im. O.S. Puszkina w Brześciu, Białoruś) zainteresowała słuchaczy wybranymi zagadnieniami przygotowania pedagogicznego absolwentów studiów wyższych.

W drugim dniu obrad uczestnicy konferencji podzielili się na pięć sekcji. Tematykę wystąpień skupiono wokół następujących zagadnień: historyczne aspekty powstania i rozwoju studiów pedagogicznych w uniwersytecie klasycznym, studia nauczycielskie i badania naukowe z zakresu pedagogiki na Uniwersytecie Lwowskim (na przestrzeni ostatnich 200 lat), europejskie i światowe trendy w przygotowaniu nauczycieli w uczelni wyższej, teoretyczne, metodologiczne, organizacyjne i pedagogiczne zasady kształtowania tożsamości współczesnego pedagoga w uniwersytecie klasycznym, współczesne studia psychologiczno-pedagogiczne w uniwersytecie klasycznym: zagadnienia, wyzwania i perspektywy, innowacje pedagogiczne w kontekście aktualnych zmian w edukacji, nowoczesne technologie kształcenia nauczycieli w uczelni wyższej. Zasygnalizowana uprzednio liczba referentów nie pozwala na odnotowanie w niniejszym sprawozdaniu wszystkich odczytów. Ograniczę się zatem do przywołania wystąpień polskich naukowców. Otóż, oprócz wymienionych już mówców referujących podczas obrad plenarnych, Uniwersytet Wrocławski reprezentowali:

prof. Stefania Walasek (mówiła o dorobku katedry historii pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego), dr Mirosław Piwowarczyk (referat na temat kształcenia studentów kierunku pedagogika w jego macierzystej uczelni) i dr Anna Haratyk (o znaczeniu praktyki pedagogicznej w przygotowaniu zawodowym studentów na przykładzie macierzystej uczelni). Dr Renata Pater z Uniwersytetu Jagiellońskiego zajęła się współczesnymi kierunkami rozwoju edukacji muzealnej, a dr Mirosław Łapot (AJD w Częstochowie) przedstawił rozwój żydowskiej myśli wychowawczej we Lwowie w okresie międzywojennym w kontekście idei nowego wychowania. Dr Zbigniew Nowacki (Pińczów) scharakteryzował problematykę przygotowania nauczycieli do oddziaływań wychowawczych, natomiast dr Barbara Lulek (Rzeszów) podkreśliła rolę oświaty paralelnej w okresie gwałtownych zmian społecznych, a mgr Daniel Klara (Krosno) – tradycje wychowania obywatelskiego i patriotycznego w Polsce w okresie międzywojennym. Z uwagi na szczupłość czasu część referentów ograniczyła się jedynie do pięciominutowych komunikatów streszczających wyniki badań.

Po obradach w sekcjach ich uczestnicy spotkali się w panelu dyskusyjnym, na którym wysłuchano relacji z przebiegu obrad w sekcjach i kontynuowano dyskusje oraz dokonano podsumowań. Ułatwiła je dwutomowa publikacja materiałów konferencyjnych, dostarczona uczestnikom przed rozpoczęciem konferencji. Wysiłek edytorski się opłacił, bowiem goście konferencyjni mogli wcześniej zapoznać się z treścią wystąpień innych badaczy; ponadto zainteresowani dorobkiem konferencji Czytelnicy już teraz mogą się zapoznać z jej pokłosiem[1].

Organizatorzy konferencji zadbali także o oprawę kulturalną. Goście mieli okazję podziwiać bogate dziedzictwo wielokulturowego, tętniącego historią Lwowa, a także uniwersytetu (zwiedzono Muzeum Uniwersytetu Lwowskiego). W piątkowy wieczór podziwiano operę Giuseppe Verdiego we Lwowskim Teatrze Opery i Baletu, a w sobotę, już po zakończeniu oficjalnej części konferencji, jej uczestnicy odbyli wycieczkę do zamku w Olesku, miejsca narodzin Jana III Sobieskiego. Sprzyjająca pogoda także przyczyniła się do niezapomnianych wrażeń z pobytu we Lwowie. Wypada mieć nadzieję, że w kolejnych latach Katedra Pedagogiki Uniwersytetu Lwowskiego, pomysłodawca i główny organizator spotkania, podtrzyma udanie zapoczątkowaną współpracę naukową teoretyków i praktyków nauk o wychowaniu z różnych państw.

---

[1] Zob. *Pedagogiczna oswita i nauka w utowach klasicznogo uniwersytetu: tradycji, problemi, perspektywi. Zbiornik naukowych prac*, t. 1–2, za redakcieju M. Jewtucha, D. Herciuka, K. Szmyda, Lwiw 2013.